

نومرو : ۱۱۶

اداره خانه

ایستانبول، جغال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

“ Idjtihad ” Constantinople

بشنجی سنه

اشهداد

عربیت فکریه ضارم
علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقم مجموعه
مدیر مرخص : الرهامی صفا

۲۴ تموز ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۵۴ عروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارم

بوزديغى بىر اويقوبه متحسر. دكزلرده «دريدناوت» لر،
 ۳۵ سانتيمتره چاپنده طويلارى كومبورده ديئورلر .
 دكزلر ، سطحلى اوزهرنده اشتعال ايدن بوقيامتله ،
 بر معتاد ، لاقيد دوريوور ويورغون باشى ، مؤبد يوز
 ياصديغى اولان سواحلى اوزهرينه قويغوش دوشونيور .
 آت اوزهرنده ودومانلار آره سنده قيلجنى چكمش
 قير بيسيلى قوماندانك ييراشارتيله بيكلرجه آنالرا اولادسز ،
 بيكلرجه چوجوقلر يقيم ، بيكلرجه كنج قاديئلار دول
 قاليور . طبيعت ، اولادلرينك بو آزغين ، جوشغون ، متهور
 جدال وقتالنه دميردن كوزلرله باقيور ، طاشدن يوركلنى
 طبيعتك كيزلى ولايتزلزل بىر مقصدى وار ، او مقصده
 دوغرو ، قانلار ايچنده يوزهرهك ، كل لر ، چنلر ، بلبلر
 آره سندن كچهرهك نغمه لر ، ترنملر ، واه يلالر ايچندن عينى
 قيدسزلقله كچهرهك كيده جك . شكسپير بو « طبيعت كبرى »
 قارده شنه بكزير بىر زاده سى در . بوسيله بوزمانده اوندن
 بحث ايتك مناسبتر دكل بالعكس پك مناسبلى در .

Shakspeare شكسپيرك ذاتى و اثرلرني شرح
 ايدنلردن برى شو سطرلرى يازمشدر :

« يرلرك ، كوكلك ياراتچيسندن صوكره ، اك زياده
 ياراتان شكسپيردر »

بىم شكسپيرى آكلاديغمه كوره بو حكم ، اصابت
 ايتمش بر حكم دكل در . بنجه « شكسپير » ك بويوكلكى
 ياراتماقده دكل ، ياراتيلمش وييرچوق عصر اول ياشامش
 اه لالرى ديريلتهرك ، صحنه اوزرنده ، ياشاتماقده در .
 « آرتيست » ك بويوكلكى طبيعته تمثلى ايتمكده كى قدرتيله
 اولچولوك لازم كلير ، بويوكلك حثيتله « شكسپير » ،
 « آرتيست » لرك شهنشاه اعظميدر .

شكسپيرك غير طبيعيلىكه ايلك ضربه سى تياتروده
 زمان و مكان وحدتى چاك ايتك اولميسيدر : شكسپيرك
 زمانه قادار تياتروده تصوير اولونان وقعه لرك
 مطلقا عينى مكانده ، وعيى زمانده كچيريله سى قاعده ايدى .
 شه سز بوقاعده طبيعيلىكك علمينده ايدى .

« شكسپير » ك اك بويوك اثرلرى « دورت مشئوم
 درام » اسمى آلتنده مشهور اولان « هاملهت » ، « ماقبهت » ،

بولدقلىرى ايچون محارب دولتلر بوقيل موادى نه جلب
 ونه ده اخراج ايدم بيليرلر .

اونلرده آلات وادوات حربيه ايله برابر عسكرك
 اعاشه واسكانه يارايان شيلردر . كچه بوايضاحته نظر آ
 غلا يالكز محارب دولتلر ممالكنده اولق وديكر محاللرده
 بونك تاثيرى اوله مامق لازم كليرسه ده احتياجاتك تنوع
 ايتمش اولماسى طولاييسيله بتون احتياجاتك داخل مملكستدن
 تداركى حقيده كى امكانسزلق محارب اولميان ده لترلر ممالككنك ده
 بوندن آز چوق متأثر اوله جغنى اثباته كافيدر . نته كيم
 حرب بلوطلرينك بليرمىسى ، ودول معظمه نك هان كافه سنك
 تدابير احتياطيه توسل ايله مى بر قسم مواد فيئاتنك
 مملكتمزده يوكسلمسنى موجب اولدى . مع هذا برطاقم
 تجارت قورصانلرى واردركه دائما بويله قراكلقلردن
 استفاده ايتمكه ، افراد مملكتك متضرر اولديغنه باقيه رق
 كندى كيسه لرني طولدير مغه چاليشيرلر . بونلرك غير مشروع
 استفادهلرينه امكان بر اقامق حكومتك وظيفه سبيدر .
 از جمله بوجهتى حكومت ده دوشونمش واك زياده فيئاتك
 آرمسى محتمل اولان بغدادى كى اون كى ، شكر كى ،
 حيوان كى شيلرك تداركنى تسهيله قرار ويرهرك اقتضاسه
 توسل ايله مشدر . بناء عليه بزم يابه جغمزشى تلاشه قاپلماق ،
 سرين قانليقله بوبلوطلرك كچمسنه منتظر اولمقدردر .

محمد زكى

هاملهت

آله قلمى آلدېغم شوقيقه ده ، بوتون اوروپا ، ديشندن
 طيرناغنه قادار سلاخانمش ، بيرييرينك اوزهرينه جهنم لر
 ياغدير ييور ، عظيم قروپ طويلارى ، سريع آتشلى طوپلر
 قودورمش ، ديولركى بوكوريور ، حاقيرييور . بو ديو
 اندام جنايتلرك اوزهرنده كولش ، بر معتاد نورنى ارضه
 ارزان ايد ييور . يكيرمى ميلون عسكر چاقى آلتى دكل ،
 چادير آلتى بولا بيلمك دن پك اوزاق آلريله ، طيرناقليله
 قازديقلى اوستى آچيق مزارلر ايچنده قورقولورؤ يارك

پدرمك جنازه آلاىنى تعقيب ايتديكى وقت كيىنديكى قوندوره لرى اسكىتمكسىز! — او، بالذات او، — اى الله! دوشونك ملكه سندن محروم بير حيوان داها اوزون بير مدت آغلاردى، اوله بير كيمسه ايله اولندي كه عمجه م، پدرمك قارداشى اولماقلا برابر بن ناصل (هر كول) ه بكنزومه يورسم اوده پدرمه او درجه بكنزومه يور. بير آبك نه اينتده؛ بك ناهموار كوز ياشلرينك طوزى ياناقلىرى، قيزارمىش كوزلىرى تغيىش ايتمه يه باشلامادن اول، ازدواج ايتدى! — اوف! مردار استعجال! بو حرارت و تهالكه نامشروع ياناغه قوشماق! بو آي دكل، بونك صوكى آي چىقماز، فقط اى قلم، پارچالان! زيرا لسانى طوتمايه مجبورم!

هامله ت «نه لزه نور» سرائينك ميداننده پدرينك خيالتي كوريور. خيالت، اوغله ناصيل اولديكى آچور. قرالچي بي باشدن چيقاران «قلودىوس» طرفدن تسميم اولونديغى آكلاتير. والده سى عليهنده بولونماقسزىن انتقامنى قاتلدن الماسنى هامله ت امر ايدىيور. هامله ت انتقام آلمايه حصر موجوديت ايدىيور. اولاش مايندىچى پولونىوسك تيزى ايله اولان محبت و معاشقه علاقه سنى چاك ايدىيور. ثوفه ليا هامله تى و هامله ت ثوفه ليا بي جان و كوكلدن سوييورلر انتقام آتشي محبت آتشي ياقار محو ايدر. هامله ت كنديسنه ناصل وداع ايتديكى ثوفه ليا نك پدرينه حكايه ايدىيور. «پولونىوس» ك نه ونده بير اوطه، ثوفه ليا مدحوش كيرييور.

پولونىوس. — كل باقلم ثوفه ليا، نه رار نه يوق؟ ثوفه ليا. — آه! افندي مزه قادارد هشته دوشدم بيلسه كز! پولونىوس. — نه دن، الله عشقنه؟ ثوفه ليا. — اوطه مده ديكيشله مشغول ايكن پرنس هامله ت، نيمتى آچيق، باشى شابقاسز، چورابلرى كيرلمش، ديزلك باغى يوق، چوراي طوپوغى اوزه رينه صارقش، چهره سى، كوملىكي كيى صولوق، ديزلرى بيرى بيرينه طولاشراق، كويا جهنمدن قورتولمىش ده جهنمك هول وده شتى تعريف ايتك ايستر كيى رقت انكيز بير نظره يانه چيكا كله سينى؟ پولونىوس. — سانا محبتدن چيلغين اولمش. ثوفه ليا. — افندم اوراسنى بيلم فقط دوغروسى اوندن قورقيورم.

پولونىوس. — نه ديدى؟ ثوفه ليا. — آلى آله آلدى. قوتلى صيغدى. قولك طولنجه بدن اوزا قلاشدى، ديكر آلى بويله آلته قويدى، صوكره كويا رسنى آلا جاقش كيى بيردقتله چهره مى مطالعه يه قويدى. اوزون بير مدت بو وضعيته قالدى. صوكره قولى

«قرال لير» «اوته لالو» در. بعضاً «قرال لير» كيرينه «رومه ثو وژوليه ت» ى ده قويا رلر.

«هامله ت»، شك و تردد دراميدر، «ماقبه ت» حرص جاه دراميدر. «قرال لير» كفران نعمت دراميدر، «ثوته لالو» حسد دراميدر. «رومه ثو وژوليه ت» عشق و محبت دراميدر.

شيمدى بز «هامله ت» له مشغول اولاجانز؛ «هامله ت» ك روحنى بير تورك شاعرى «ملعون رباعيلر و يتيم خويلالر» عنوانى فرانسزجه مجموعه اشمارنده شو سطرلره اجمال ايتشدرد:

«ظالم شبهه يوركنى كمير، انتقام طينى، اوزه رينه كوليكه سالار. ظلمتله، مظالم تظلملرني عرض ايدر، نهايت، انتقامى آينمىش، قربان و غاب اولدينى حالده اولور.»

«هامله ت» دانيمارقا قرالئك اوغليدر. پدرى بك آز مدت خسته اولاراق وفات ايدىيور. يرينه عمجه سى «قلودىوس» كچور. آرده دن بك آز بير زمان سكدىكى حالده، والده سى بيكى قرال ايله يعنى «هامله ت» ك عمجه سيله ازدواج ايدىيور، بو حال كنج هامله ت ك ايچنه بيرشبهه آتشي دوشوريور: هامله ت ك پدرى، شانلى، كوزل، مزيتلى بير قرال ايدى عمجه سى قبا و حيوان بير حريف در.

هامله ت. — [يالكرز] اوح! بو بك، بك صلابتلى وجود نهرى يه بيلسه، تميم ايدهر ك ششم حالنده منحل اولسه! اوح! مبدع ازل، انخارى نهى بويورماسه يدى! اى الله! اى الله! بو عالمك كافه ثروت و سامانى، كوزمه نه قدر غنا آر، نه قادار فرسوده، نه قادار بايغى، نه قادار عقيم كورونيور! توه دنيايه! اوح! توه! بو دنيا آيقلانماش و ايچنده بياني اوتلر كندى كنديه بويون بير باغدر؛ بوتون ساحه سنى يالكرز مضر وقابا طبيعتلى نباتلر اشغال ايدىيور. ايشلر بوراده يه قادار كلسين ها! وفات ايدهل يالكرز ايكي آي اولدى، او قادار بيله اولمادى: بي منند بير قرال، كه بو اوته كنه قياس ايديله جك اولسه «هيپريون» بير «ساتير» ايله مقايسه ايديش كيى اولور. والده م ايچين او قادار چوق محبتى واردى كه، يوزنى روز كارلر ك بير نفخه ايله زيارت ايتسه بيله طايانامازدى. اى زمين، اى سما! بونى تخطراتملى مى م! نهوت، كويا كه اشتها سى تسكين اولوندينى نسبتده چوغاليورمىش كيى، والده م پدرمك بوينه صاريلوردى: بونكله برابر ايكي آبك نه اينتده... اوح! بونى دوشونمه يلم! اى ثباتسزلق، سنك آدك قادين در! بير آيچز؛ نيوبه كيى كوز ياشنه مستغرق اولدينى حالده

بولونسه يدي عجب نه ياپاردی ، تياترونی کوز ياشنه غرق ایدردی ، جانخراش ، مهپ فریادلرله ناظرونک قولالقرنی چاک ایدردی ، مجرملری چیلدیرتیردی . معصوملرک یوزنی صارارتیر ، بیوقوفلری حیرته غرق ایدردی ، سامعه وباصره ملکه لرینی ، دوچار دواراولاجاق درجه ده زیروزبر ایدردی . بونکه برابر بن مسخره سرسم وچامورقلیلی چاپقین ، خولیا کر بیرمسکین کی ایشه ، عاقل طورییورم ، دعوامه قارشی حسرت بر حاله ، بیر شی سوله یه یورم ، همده مملکتی و حیات قیمنداری اک ملعونانه بیر جنایتله غصب اولونان بیرقرال ایچین هیچ بیر شی سوله یه یورم . بن بیرچینیم ؟ کیم بنی ای شقی ! دیه چاغیرماق ایستر ؟ یوزیمی کیم توقاتلاماق ایستر . کیم بانا « یالانچی » دیه حایقیرماق و غیرتلاغمی آق پکرلریه طیقماق ایستر ؟ بولری بانا یامانی کیم آرزو ایدر ؟ والله بو معاملهلره راضی یم ، زیرا آشکارکه بن بیر کورکچین یورکنه مالکم و استبدده ، لایق اولان مرامی ویرمک ایچین اودم یوق ، بویله اولماسه ییدی مملکتک بوتون آق بابا قوشلرینی شیمیدی یه قادار بو حریفک لاشه سیله سمیزله تیردم . قانی ، وجدانسز شقی ! امثالسز جانی ! خائن سفیه ، ندامتسز ! اوخ ، انتقام ! اوخ ، بن نه اشکم ! معزز بریدر مقتولک اولادی اولدینم حاله جنت وجهنم بنی انتقامه تشویق ایتدیکی حاله شوراده ، بیر اوروسبو ، پیتی بیر آشچی یامانی قادین کیبی ، قورو سوزلر ، کفرلر ، بد دعالر ، لعنترلرله مشغول اولاراق قلبی تسکین ایتمی پک جسورانه بیر حرکت دد ایدیورم : تقو ! تقو ! ای مفکرهم ایشکک باشنه ! بیر درامی عاشا ایدرکن جانی شخصلر صحنه ک تأثیر صنعاعیله پک متأثر اولاراق درحال جنایتلرینی میدانه وورو ویردیکارینی ایشیتدم ، زیرا ، فعل قتل ک لسانی یوقسه ده پک معجز بیر عضو ایله بیان اولونور . عجمه مک قارشیننده ، بوقومه دیاچیلره پدرمک وقعته قتلنی آکدیریر بیر تیاترو بارجه سی اویناتاچاغم ، انظارینی ترصد ایده جکم ؟ جانکاهنی یوقلایاچاغم ، اگر بیر آز تیره یه جک اولورسه نه یاپمام لازم کلدیکنی بیلیرم : کوردیکم طیف ، بیر روح شیطانی اولا بیلیر . شبهه سز ، شیطان کوزمزه معزز ، خوش کورونن بیر شکه کیره بیلیر . نه بیلیم ، احتمال که بن طبیعتمده اولانلرک اوزهرینه اجرا ایتدیکی حکم ونفوذایله ضعفیتدن ومالیخویلامدن استفاده ایدهرک ، بنی عذاب جحیمه مستحق قیلاجاق بیر کنهه ایشله مه به سوق ایتک ایستور ، بن ده صاغلام بیر زمین اوزهرنده یورومه لی یم . بوتیاترو او یونک اجراسی ، قرالک وجدانی علی الغفله یا قالامق ایچین استعمال ایده جکم طوزاق در . (چقار)

« هامله ت » ک متباقی بدیع صیغه لرینی باشقا برنسخه (اجتهاد) ده او قویاچاقسکز .

دوقتر عبیر الله هردت

خفیفه سیلکدی وباشنی شویله جه اوچ دفعه قالدیروب ایندیردی عقیبا اولیه بیر درین و دلسوز بیر آه چکدی که بوتون بدنی صارصاجاق وحیاتی آلوب کوتوره جک کیبی کوروندی صوکره بنی صالی ویردی . باشی اوموزینک اوزهرینه دوشوک اولدینی وکوزلرینی استعمال ایتهدیکی حاله قاپی یه دوغرو ایلهریله دی . کویا که کوزسز . یولی ، بولیوردی ؛ چونکه قاپی دن چیقجه یه قادار شعاع بصیرتی بنم اوزهرمدن بیر لحظه آیرمادی . پولونیوس . — هایدی . بنه ؛ کل ؛ قرالی بولایه کیده جکم ایسته بو حال تمامیه محبت حماسیدرکه شعاری ، عالمده طبایعیزک مبتلا اولاییلیدیکی دیگر احتراسات نفسانیته واقع بیرا کثرتیه ، اختاره وارادانی تشبثات نومیدانه یه سوق ایدر . پک کدرایتدم ، سوله بانا ، بوکونلرده اونا آغزجه بیر سوز سوله دیکز می ؟ توفه لیا — خایر . سوکیلی افندی من ؛ فقط بانا توصیه ایتدیکنر وجهله ، مکتوبلرینی کیری کوندردم ونزدمه کلکسنی منع ایتدم .

پولونیوس . — ایسته اونی چیلدیرتان بو . تأسف ایدرم که اونی دها زیاده دقت ومحا که ایله ترصد ایتدم . بن اکتمک دن باشقا بیرشی یاپمایور ، وسنک باشکه بیر بلا کتیرمک ایسته یورظن ایدیوردم . بنم قورقومک الله بلاسنی ویرسین . غالبا ، کنج لرده نیک و بدی فرق ایدمه مک حالنک کثرت وقوعی کیبی ، افکار شخصیه سنده فرط شدت ایله خطایه دوشمکده بنم یاشمده اولانلره مخصوصدر . کل ، قرالی بولایه کیدم ، بومثله معلوم اولمالی ، چونکه بونی کیزی طوماق ، بومحیتی بیلدیرمه دن تولد ایده بیله جک کین دن زیاده اکداری جاب اولاییلر .

هامله ت ، انتقامه صوصامش بولونور ، بونکه برابر هامله ت قان دوکمه یه قارشی درین بیر نفرت حس ایدیور . فقط ، حرکت واجرا ده بولونما می ایچین کندی کندینه درمیان ایتدیک عذرلردن نمون اولماز . « پیرام » ک صورت وفاتی آتش و حرارتله انشاد ایدن بیر قومه یاجی کورور ، هیچ ده خیالی اولمایان آلام واضطرابندن کندیسنکده اشتعال ایتمه مه سنه نفرتله متلهف اولور :

هامله ت . — (یالکز) تهوت ، الله معینک اولسون ! شیمدی یالکزم . اوف بن نه حایلار ، نه قایا بیر حریفم ! شیمدی شوراده بولونان قومه دیاچینک ، صرف جعلی بیر خیال احتراسی ایله ، روحی ملکه خیله سنه متقاد اولمایه اجبار ایتمه سی مستکره دکلی ، بیر حاله ده ، کورونتوسنک تضییق آلتنده چهره سی کاملاً صاب صاری اولدی ، کوزلردن یاشلر آقدی حسیات پریشانلنی یوزنده ترسم ایتدی ؛ شقه لر نفسی کسیدی ، وجودینک کافه ملامعی ، ساخته شخصیه هم آهنک شکلر آلدی . بونلر مستعجب دکلی ؛ بونلرک کافه سی نافله دکلی ؛ (هه کوب) نه فائده وار ؟ بنده بولونان آلام محرکری وسبیلری قادار کندیسنده ده